Toeslagen. Besluit ondersteuning ouders in het buitenland
Directoraat-generaal Toeslagen
Besluit van …, nr. …

De Staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane – heeft het volgende besloten.

Als onderdeel van de hersteloperatie kinderopvangtoeslag worden gedupeerde ouders en hun toeslagpartners gecompenseerd voor het onrecht dat hen is aangedaan. Het is met name van belang dat zij een nieuwe start kunnen maken. Gedupeerde ouders in Nederland worden naast de compensatie, het kwijtschelden van publieke schulden en het afbetalen van de meeste private schulden volgens het beleidsbesluit private schulden, door hun gemeente ondersteund bij herstel op de vijf leefgebieden (financiën, gezin, werken, wonen en zorg). Dit wordt aangeduid als brede ondersteuning.

Dit besluit regelt zoals toegezegd, vooruitlopend op het wetsvoorstel houdende regels ten behoeve van de hersteloperatie toeslagen (Wet hersteloperatie toeslagen), dat de Belastingdienst/Toeslagen op korte termijn ook gedupeerde ouders en hun gezinsleden die woonachtig zijn in het buitenland kan ondersteunen bij herstel en het maken van een nieuwe start. Dit besluit regelt wie in aanmerking komt voor ondersteuning en waaruit de brede ondersteuning voor gedupeerde ouders woonachtig in het buitenland bestaat. Daarnaast regelt het besluit onder welke voorwaarden er voor de brede ondersteuning financiële ondersteuning kan worden geboden en welke ondersteuning beschikbaar is bij terugkeer naar Nederland.

De inzet onder 2.3 en 2.4 is onder voorbehoud van budgettaire besluitvorming: er is ruimte gevonden binnen de huidige begroting, deze verschuiving wordt verwerkt bij de voorjaarsnota en is met de 1e suppletoire begroting aan de Staten Generaal voorgelegd ter autorisatie.

Voor gedupeerde aanvragers die woonachtig zijn in Caribisch Nederland wordt ondersteuning geboden via de Belastingdienst Caribisch Nederland. Zij vallen niet onder deze regeling.

1. Inleiding

Een deel van de gedupeerde aanvragers van kinderopvangtoeslag woont op dit moment, al dan niet met hun gezin, in het buitenland.. Als deze aanvragers nu in Nederland hadden gewoond, hadden zij gebruik kunnen maken van de brede ondersteuning door gemeenten. Voor gedupeerde ouders die niet meer in Nederland wonen, kan deze ondersteuning niet worden geboden door (Nederlandse) gemeenten. Voor deze doelgroep is er daarom gekozen voor een andere werkwijze, waarbij de Belastingdienst/Toeslagen vanuit Nederland de gedupeerde aanvragers die in het buitenland wonen gaat ondersteunen bij herstel. Deze werkwijze houdt in dat naast het financieel herstel vanuit Belastingdienst/Toeslagen ook brede ondersteuning kan plaatsvinden. Ondersteuning op onderdelen waarin niet primair vanuit Belastingdienst/Toeslagen kan worden voorzien, kan ook aanvullend plaatsvinden door middel van het vergoeden van redelijke kosten voor ondersteuning op de vijf leefgebieden op basis van een plan van aanpak.

In de brief van 17 maart 2022 is aangekondigd dat de uitwerking van deze regeling meeloopt in het Wetsvoorstel Wet hersteloperatie toeslagen. Het streven is het wetsvoorstel voor het zomerreces aan te bieden aan de Tweede Kamer[1]. Vooruitlopend op deze wetgeving biedt dit besluit de grondslag voor de Belastingdienst/Toeslagen om ook gedupeerde ouders in het buitenland op korte termijn brede ondersteuning en desgewenst, ondersteuning bij terugkeer naar Nederland te bieden. Het besluit biedt tevens de grondslag om - als onderdeel van de brede ondersteuning - bekostiging van de verhuizing en reis toe te kennen indien gedupeerde aanvrager besluit om te remigreren naar Nederland.

2. Brede ondersteuning voor ouders in het buitenland

2.1 Doelgroep

1 Kamerstukken II 2021/22, 31066, nr. 988.

Op grond van dit besluit kan brede ondersteuning voor gedupeerde aanvragers in het buitenland worden geboden aan:

> De gedupeerde aanvrager die recht heeft op het forfaitaire bedrag van € 30.000, of hier recht op zou hebben indien dit forfaitaire bedrag niet zou zijn verminderd tot nihil vanwege een eerder ontvangen bedrag op grond van een herstelregeling[2], diens partner of een kind of pleegkind[3] van een van hen, indien die aanvrager, diens partner onderscheidenlijk het kind of pleegkind op 7 juli 2020 niet in Nederland woonde en op het moment van ambtshalve toetsing door de Belastingdienst/Toeslagen niet in Nederland woont.

Deze regeling is bedoeld voor gedupeerde ouders die expliciet aangeven behoefte te hebben aan een vorm van ondersteuning bij herstel. Ten aanzien van de doelgroep zal de Belastingdienst/Toeslagen met toestemming van betrokkenen gegevens verwerken zodat de doelgroep gebruik kan maken van de ondersteuning die valt onder deze regeling.

2.2 Brede ondersteuning

De Belastingdienst/Toeslagen kan ambtshalve brede ondersteuning bieden (ambtshalve aanbod) aan de gedupeerde aanvrager als bedoeld in onderdeel 2.1 van dit Besluit. Indien er ondersteuning bij herstel nodig is op een of meer van de vijf leefgebieden, dan wordt dit, net als gemeenten dat doen, vastgelegd in een plan van aanpak. Indien naast de gedupeerde aanvrager ook diens partner, kind of pleegkind ondersteuning nodig hebben, wordt dit ook vastgelegd in het plan van aanpak. Op basis van de ondersteuningsbehoefte in dit plan van aanpak wordt bepaald welke onderdelen Belastingdienst/Toeslagen zelf kan uitvoeren en voor welke onderdelen mogelijk externe inzet nodig is.

De brede ondersteuning houdt in dat de Belastingdienst/Toeslagen:

a. ambtshalve contact opneemt met de gedupeerde aanvrager in het buitenland;
b. indien er behoefte aan ondersteuning is, bespreekt hoe het met de gedupeerde aanvrager en gezinsleden gaat en de ondersteuningsbehoefte op de leefgebieden inventariseert;
c. samen met gedupeerde aanvrager een plan van aanpak opstelt waarin de behoeften en doelen voor herstel van de ouder en eventuele partner en kinderen wordt uitgewerkt;
d. indien er externe inzet nodig is, voorziet in een financiële tegemoetkoming ter vergoeding van redelijke kosten die nodig zijn in het kader van brede ondersteuning;
e. bij een wens om terug te keren naar Nederland ondersteuning biedt bij de voorbereiding daarvan.

De ondersteuning kan bestaan uit vraaggerichte ondersteuning zoals het helpen zoeken naar een zorgverlener in het woonland, ondersteuning bieden bij het indienen van een private schuldenlijst bij Sociale Banken Nederland of het in brede zin samen voorbereiden van de remigratie naar Nederland. Ook kan, in lijn met de motie Kat[4], ondersteuning worden geboden bij re-integratie op de arbeidsmarkt. Hiervoor kan lokaal, dus in het woonland, ondersteuning worden gezocht maar ook gebruik worden gemaakt van online aanbod bijvoorbeeld voor jobcoaching.

2.3 Financiële vergoeding brede ondersteuning

De Belastingdienst/Toeslagen kan op grond van de gestelde doelen in het plan van aanpak, een tegemoetkoming verstrekken aan de gedupeerde aanvrager in het buitenland ter vergoeding van de redelijke kosten voor (externe) ondersteuning

---

[2] Recht op een compensatie of tegemoetkoming zoals bedoeld in hoofdstuk 5 van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir): artikel 49 Awir (hardheidsregeling), artikel 49b Awir (compensatieregeling) en artikel 49c Awir (O/GS-tegemoetkomingsregeling) en het Verzamelbesluit Toeslagen.

[3] Voor de definities van de begrippen kind en pleegkind wordt aangesloten bij de definities van eigen kind, bedoeld in artikel 4, tweede lid en pleegkind in artikel 4, derde of vierde lid, van de Algemene Kinderbijslagwet (AKW).

[4] Kamerstukken II 2021/22, 31066, nr. 830.

Deze tegemoetkoming ziet op de volgende leefgebieden: financiën, gezin, werken, wonen en zorg.

In overleg met de gedupeerde aanvrager, diens partner en kinderen wordt vastgesteld welke kosten voor welk doel als redelijk worden gezien. Hierbij kunnen ter invulling van hetgeen wordt verstaan onder redelijke kosten beleidsregels worden vastgesteld.

Voor ingrijpende zaken waarvoor deze financiële ondersteuning niet afdoende is, moeten gedupeerde aanvragers die in het buitenland wonen een beroep doen op de voorzieningen in hun woonland. De Belastingdienst/Toeslagen kan de gedupeerde aanvrager daarin begeleiden. Dan gaat het bijvoorbeeld om reguliere zorgkosten of woonproblematiek.

2.4 Ondersteuning bij terugkeer naar Nederland

Indien de aanvrager, diens partner of een kind of pleegkind van een van hen naar Nederland wil remigreren, kan de Belastingdienst/Toeslagen, in lijn met de motie Azarkan[5], voor die personen de reiskosten en de kosten van verhuizing naar Nederland eenmalig vergoeden. Vergoeding van de reis en de verhuizing is mogelijk indien de wens tot remigratie binnen drie maanden na het ambtshalve aanbod, bedoeld hierboven onder 2.2, kenbaar is gemaakt aan de Belastingdienst/Toeslagen en in het plan van aanpak het onderdeel remigratie is uitgewerkt. De ondersteuning en vergoeding bij remigratie is niet onlosmakelijk verbonden met de gedupeerde aanvrager. Diens partner of (pleeg)kind kunnen ook zonder dat de gedupeerde aanvrager zelf remigreert te kennen geven te willen terugkeren naar Nederland.

a) De redelijke kosten van de reis bij remigratie naar Nederland worden eenmalig vergoed voor de aanvrager, diens partner of (pleeg)kind van een van hen mits zij voor remigratie naar Nederland op hetzelfde adres buiten Nederland wonen als de gedupeerde aanvrager. Vergoeding van de reiskosten is persoonsgebonden en kan, ongeacht het moment waarop de gedupeerde aanvrager, diens partner en kind(eren) remigreren, worden vergoed.
b) De redelijke kosten voor de verhuizing bij remigratie naar Nederland worden eenmalig vergoed voor de gedupeerde aanvrager, diens partner en kind(eren). Deze dienst wordt eenmalig in natura geleverd en vindt plaats op een voor de gedupeerde aanvrager gewenst moment. Dit moment kan niet opgedeeld/verspreid worden over een bepaalde periode.

Voor toekenning van een vergoeding als bedoeld in onderdeel 2.4 dient het plan van aanpak vóór 1 juli 2025 te zijn vastgesteld en dient de remigratie naar Nederland plaats te vinden uiterlijk een jaar nadat het plan van aanpak is vastgesteld.

3. Procedure

De Belastingdienst/Toeslagen zal ambtshalve contact opnemen met de ouders in het buitenland. Ondersteuning vindt altijd plaats op vrijwillige basis. Op basis van de gesprekken die worden gevoerd met de gedupeerde ouder, partner en kind(eren) wordt een invulling gegeven aan de onderdelen 2.2 t/m 2.4. Dit wordt vastgelegd in een beschikking waartegen bezwaar en beroep open staat door belanghebbenden.

4. Persoonsgegevens

Voor de uitvoering van de in dit besluit beschreven taken zal er sprake zijn van het verwerken van persoonsgegevens van gedupeerde aanvrager, inclusief het burgerservicenummer (BSN). Het verwerken van persoonsgegevens, inclusief het BSN, is noodzakelijk om vast te stellen of een persoon die aanspraak wenst te maken op deze regeling erkend is als gedupeerde aanvrager. De verwerking van persoonsgegevens zal geschieden overeenkomstig de bepalingen van de Algemene verordening gegevensbescherming en wordt als verenigbaar gebruik geacht. Waar het BSN wordt verwerkt zal ook de Wet algemene bepalingen burgerservicenummer in acht worden genomen.

5. Inwerkingtreding

[5] Kamerstukken II 2021/22, 31 066, nr. 842.

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

6. Citeertitel

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit ondersteuning ouders in het buitenland.

Dit besluit zal in de Staatscourant worden geplaatst.

Den Haag, [datum]

De Staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane,
namens deze,

D.A. Hak

Directeur-Generaal Toeslagen